

POSTANOWIENIE

Dnia 23 lipca 2026 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Dariusz Świecki

w sprawie **J.C.**

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 23 lipca 2026 r.,

z urzędu,

na podstawie art. 41 § 1 k.p.k. w zw. z art. 42 § 1 i 4 k.p.k.

postanowił:

wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego M.B. od udziału w sprawie o sygnaturze akt III KO 16/25.

UZASADNIENIE

W dniu 4 lutego 2025 r. do Sądu Najwyższego wpłynęła sygnalizacja wnioskodawczyni I.M. dotycząca konieczności wznowienia z urzędu postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 21 lutego 2023 r., sygn. akt II AKz 523/22. Sprawę tę zarejestrowano pod sygn. akt III KO 16/25. Zarządzeniem Prezesa Izby Karnej z dnia 12 marca 2026 r. do rozpoznania tej sprawy został wyznaczony następujący skład orzekający: SSN W.W. (przewodniczący, sprawozdawca), SSN R.W. i SSN M.B.

W zarządzeniu z dnia 25 marca 2026 r. SSN W.W. wskazał m.in., że sygnalizacja wznowienia z urzędu postępowania zakończonego wyrokiem Sądu Apelacyjnego w Rzeszowie z dnia 21 lutego 2023 r., sygn. akt II AKz 523/22 dotyczy orzeczenia wydanego przez sędziego powołanego w takim samym trybie

co SSN M.B., a nadto orzekanie w składzie z udziałem osoby powołanej na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa w składzie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Radzie Sądownictwa oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2018 r., poz. 3), prowadzi do pozbawienia strony prawa do sądu w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPCz oraz art. 45 ust. 1 Konstytucji RP. W związku z powyższym w zarządzeniu tym stwierdzono zaistnienie okoliczności dających podstawę do wyłączenia z urzędu SSN M.B. (uchwała SN z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22) oraz zarządzono przedstawić odpis tej decyzji Przewodniczącemu Wydziału w celu zarejestrowania sprawy o wyłączenie z urzędu wskazanego sędziego, z odwołaniem się w tym względzie do powyższej uchwały Sądu Najwyższego.

Sąd Najwyższy stwierdził, co następuje.

Rzeczywiście należało wyłączyć sędziego Sądu Najwyższego M.B. od udziału w rozpoznaniu sprawy dotyczącej przedmiotowej sygnalizacji wznowienia postępowania z urzędu, podobnie jak to uczyniono uprzednio w stosunku do SSN R.W.

W myśl art. 41 § 1 k.p.k. sędzia podlega wyłączeniu, jeżeli istnieje okoliczność tego rodzaju, że mogłaby wywołać uzasadnioną wątpliwość co do jego bezstronności w danej sprawie. W sposób oczywisty z tego rodzaju sytuacją mamy do czynienia w rozpatrywanej sprawie.

Sędzia M.B. została powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego z udziałem Krajowej Rady Sądownictwa, której skład został ustalony w trybie wspomnianej ustawy. Biorąc zatem udział w rozpoznaniu niniejszej sprawy, wypowiadałaby się odnośnie do okoliczności, która i jej bezpośrednio dotyczy. Tego rodzaju sytuacja w odbiorze zewnętrznym mogłaby zostać odczytana jako postąpienie nieutrwalające obrazu sądu jako działającego w warunkach bezstronności.

Sąd Najwyższy w składzie niniejszym popiera ponadto ten kierunek wykładni, stosownie do którego przepis art. 41 § 1 k.p.k. musi być interpretowany w taki sposób, aby gwarantować stronie prawo do rozpoznania sprawy przez niezależny i bezstronny sąd ustanowiony ustawą. Uwzględnić więc należy to, czy rozpoznanie sprawy przez określonego sędziego będzie stanowiło o realizacji

standardu niezależności i bezstronności, który jest gwarantowany przez przepisy art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 6 ust. 1 EKPCz i art. 47 Karty Praw Podstawowych (por. np. postanowienie SN z dnia 16 września 2022 r., III KK 339/22).

Nie może budzić wątpliwości, że udział SSN M.B. w składzie sądu rozstrzygającym przedmiotową sprawę prowadzić może do naruszenia wskazanych standardów, właśnie z uwagi na to, że została ona powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego w wyniku rekomendacji wydanej przez Krajową Radę Sądownictwa w składzie określonym ustawą z dnia 8 grudnia 2017 r. Na wadliwość tej procedury wielokrotnie wskazywano w orzecznictwie Sądu Najwyższego, w tym w uchwale składu połączonych Izb: Cywilnej, Karnej oraz Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 23 stycznia 2020 r., BSA I-4110-1/20 oraz w uchwale składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 2 czerwca 2022 r., I KZP 2/22. Nadto, w świetle pierwszej z przywołanych uchwał nienależyta obsada sądu w rozumieniu art. 439 § 1 pkt 2 k.p.k. zachodzi wówczas, gdy w składzie sądu bierze udział osoba powołana na urząd sędziego Sądu Najwyższego na wniosek Krajowej Rady Sądownictwa ukształtowanej w trybie określonym przepisami wspomnianej ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r.

Podkreślić również trzeba, że każdy polski sąd jest związany dokonaną przez ETPCz wykładnią standardu wynikającego z art. 6 ust. 1 EKPCz, a to nakazuje przyjmować, że orzekanie sędziego Sądu Najwyższego powołanego do tego Sądu w wadliwej procedurze, wiąże się z istotnym i bardzo prawdopodobnym naruszeniem prawa strony do rozpoznania sprawy przez bezstronny i niezależny sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 6 ust. 1 EKPCz. Prowadzi też do naruszenia standardu konstytucyjnego (art. 45 ust. 1 Konstytucji RP).

Wyłączenie SSN M.B. od udziału w rozpatrywaniu przedmiotowej sprawy spowoduje więc wyeliminowanie wszelkich mogących powstać wątpliwości w zakresie zapewnienia stronie prawa do rozpoznania jej sprawy przez niezawisły i niezależny sąd ustanowiony ustawą w rozumieniu art. 45 ust. 1 Konstytucji RP, art. 47 Karty Praw Podstawowych i art. 6 ust. 1 EKPCz (por. np. postanowienia SN: z dnia 13 października 2021 r., II KO 30/21 czy z dnia 17 marca 2022 r., II KO 12/22).

Z tych wszystkich względów orzeczono, jak na wstępie.

[WB]

[a.t]